

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN TIETOSUOJASELOSTE

1. Tutkimuksen nimi

FinnChildAir_Long: Pitkittäinen näkökulma koulujen sisäilmaongelmista oireilevien oppilaiden psykososiaaliseen hyvinvointiin

2. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Itä-Suomen yliopisto
Kuopion kampus
PL 1627, 70211 Kuopio

3. Tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Ensimmäisen kierroksen aineiston keruun tekee FinnChildAir-tutkimusryhmä (Itä-Suomen yliopisto) yhteistyössä Suomen Vanhempainliiton kanssa. Aineiston keruun toisesta ja kolmannelta vaiheesta vastaa kokonaisuudessaan FinnChildAir-tutkimusryhmä.

4. Tutkimuksen ohjaaja, vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä

Tutkimuksen vastuullinen johtaja on Eerika Finell

5. Tutkimuksen suorittajat

Eerika Finell, eerika.finell@uef.fi, puh. +358 50 308 0368; tutkimusapulainen Sini Järnström

6. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Helena Eronen, helena.eronen@uef.fi, puh. 050 576 0282

7. Yhteyshenkilö henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä asioissa

Eerika Finell, eerika.finell@uef.fi, puh. +358 50 308 0368

8. Tutkimuksen luonne ja kestoaika

Kertatutkimus
 Seurantatutkimus

Aineisto kerätään kolme kertaa vuosien 2022–2023 aikana. On mahdollista, että tutkimuksesta kehittyy pitempiaikainen seurantatutkimus. Tällöin pitkittäistutkimus tulee kestämaan enintään 20 vuotta. Tutkimus päättyy 25 vuotta viimeisen pitkittäisaineiston keruun jälkeen.

9. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- Henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto hävitetään
- Henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto arkistoidaan
  - ilman tunnistetietoja (Tietoarkisto)
  - epäsuorin tunnistetiedoin (Tutkimusryhmä)

Määrällinen aineisto arkistoidaan Tietoarkistoon pysyvästi. Laadullinen aineisto, josta on hävitetty kaikki suorat tunnistetiedot, säilytetään tutkimusryhmän käytössä kouluaiheista tutkimusta varten pysyvästi. Äänitteet hävitetään viimeistään kymmenen vuoden kuluttua aineiston keruusta. Laadullisen aineiston arkistointia Tietoarkistoon selvitetään.

10. Mikä on henkilötietojen käsittelytarkoitus?

Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on tieteellinen tutkimus. Tutkimuksessa pyritään lisäämään tietoa siitä, miten koulujen sisäilmaongelmat vaikuttavat niistä oireilevien lasten psykososiaaliseen hyvinvointiin kuten kaverisuhteisiin, mielialaan ja koulunkäyntiin.

11. Millä perusteella henkilötietoja käsitellään?

Henkilötietojen käsittely edellyttää aina laista löytyvää käsittelyperustetta. Tässä tutkimuksessa käsittelyperuste ^Q on:

- yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö, tarkemmin:
  - tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi
  - tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi
- rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen

Mikä oikeutettu etu on kyseessä:

- rekisteröidyn suostumus ^Q
- rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen

Säädökset:

Tutkimuksessa käsitellään erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia henkilötietoja tai rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyviä henkilötietoja ^Q. Niiden käsittelylle tarvittava erityisperuste on:

- yleisen edun mukainen arkistointitarkoitus, tieteellinen tai historiallinen tutkimus, tilastointi
- rekisteröidyn nimenomainen suostumus
- tärkeä yleinen etu koskeva syy lainsäädännön nojalla
- kansanterveyteen liittyvä yleinen etu

12. Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää?

Koko nimi, sähköpostiosoite, sukupuoli, osoite, puhelinnumero, ikä, koulun nimi, terveystiedot, etninen alkuperä (äidinkieli)

13. Mistä lähteistä tietoja kerätään?

Henkilötietoja kerätään tutkimukseen seuraavista lähteistä:

- Suoraan tutkimukseen osallistuvilta
  - Haastattelu
  - Videointi
  - Sähköinen kyselylomake (Webropol-lomake tai vastaava)
  - Postissa lähetettävä kyselylomake
  - Muu tapa, mikä:
- Muualta kuin tutkimukseen osallistuvilta, mistä ja mitä tietoja:
  - Tutkittavalla ei ole velvollisuutta toimittaa tarvittavia henkilötietoja, osallistuminen on vapaaehtoista

14. Tietojen siirto/ luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Haastatteluiden yhteydessä esiin tulevia henkilötietoja tullaan luovuttamaan tutkimusryhmän ulkopuoliselle litteroijalle. Henkilötietojen käsittelijän kanssa tehdään tietosuojasopimus. Pseudonymisoitu ja karkeistettu ensimmäinen aineisto toimitetaan Suomen Vanhempainliittoon määräajaksi (31.12.2023).

15. Tietojen siirto/ luovuttaminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

On mahdollista, että tutkija matkustaa EU:n ulkopuolelle mukanaan tietokoneensa. Tähän tietokoneeseen on mahdollisesti tallennettu tutkimuksessa kerättyjä henkilötietoja. Tällöin henkilötiedot ovat siirtynyt hetkellisesti EU:n ulkopuolelle, kunnes tutkija palaa EU:n sisäpuolelle tietokoneensa kanssa. Tietoa ei muutoin siirretä tai luovuteta EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle.

16. Automatisoitu päätöksenteko

Tieteellisessä tutkimuksessa henkilötietojen käsittelyä ei käytetä osallistujia koskevaan päätöksentekoon.

17. Henkilötietojen suojauksen periaatteet

Tutkimuksen osalta on tehty eettinen ennakkoarviointi:

- Kyllä
  - Puoltavan lausunnon antanut Itä-Suomen yliopiston tutkimuseettinen toimikunta 5/2022
- Ei

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot on suojattu seuraavasti:

käyttäjätunnuksella salasanalla käytön rekisteröinnillä kulunvalvonnalla (fyysinen tila)

muulla tavoin, miten:

Pseudonymisointi ja anonymisointi:

Tieteellisessä tutkimuksessa on tarpeellista säilyttää tutkimusaineistot, jotta tutkimustulokset voidaan verifioida ja jo kerättyjä tutkimusaineistoja voidaan käyttää jatkotutkimukseen ja uusiin tieteellisiin tutkimuksiin. Tutkimusaineistot anonymisoidaan tai pseudonymisoidaan aina, kun se on mahdollista. Tutkimustulokset julkaistaan siinä muodossa, ettei yksittäinen henkilö ole yleisesti tunnistettavissa. Erytystapauksissa esim., kun haastatellaan kuvataiteilijoita heidän teoksistaan, voi olla perusteltua ilmaista tekijät.

Tässä tutkimuksessa:

- Aineisto anonymisoidaan aineiston perustamisvaiheessa (kaikki tunnistetiedot poistetaan täydellisesti, jotta paluuta tunnisteteelliseen tietoon ei ole eikä aineistoon voida yhdistää uusia tietoja)
- Suorat tunnistetiedot poistetaan aineiston perustamisvaiheessa
  - Pseudonymisoitu aineisto, jolloin tunnistettavuuteen voidaan palata koodin tai vastaavan tiedon avulla ja aineistoon voidaan yhdistää uusia tietoja
  - Aineisto analysoidaan käyttäen vain epäsuoria tunnistetietoja
- Alkuperäinen aineisto sisältää vain epäsuoria tai pseudonyymejä tunnistetietoja
- Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle): Haastatteluaineistossa on

Suojatoimet arkaluonteisten tietojen osalta:

- Tutkimussuunnitelma
- Tutkimuksen vastuhenkilö, kuka: Eerika Finell
- Henkilötietoja käsitellään ja luovutetaan vain tutkimustarkoituksiin ja toimitaan siten, että tiettyä henkilöä koskevat tiedot eivät paljastu ulkopuolisille
- Tutkimuksen osalta on tehty tietosuojan vaikutustenarviointi

18. Tutkimukseen osallistuvan oikeudet ja niiden mahdollinen rajoittaminen

Rekisteröidyllä on tietosuojasetuksen mukaan oikeus:

- saada tietoa henkilötietojen käsittelystä, ellei laissa ole erikseen säädettyä poikkeusta
- tarkastaa itseään koskevat tiedot

- oikaista tietojaan
- poistaa tietonsa (ei sovelleta, jos käsittelyperuste on lakisääteinen tai yleisen edun mukainen tehtävä)
- rajoittaa tietojensa käsittelyä
- vastustaa tietojensa käsittelyä, jos käsittelyperuste on yleinen tai oikeutettu etu
- pyytää itse toimittamiensa henkilötietojen siirtämistä rekisterinpitäjältä toiselle, jos käsittelyperuste on suostumus
- peruuttaa antamansa suostumus
- henkilötietojen oikaisua/poistoa/käsittelyn rajoitusta koskeva rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi (rekisteröity voi sallia automaattisen päätöksenteon suostumuksellaan)
- tehdä valitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä

Rekisteröity voi käyttää oikeuksiaan ottamalla yhteyttä tutkimuksen yhteyshenkilöön tai tietosuojavastaavaan. Lisätietoja rekisteröidyn oikeuksista antavat tutkimuksen yhteyshenkilö ja/tai tutkimuksen tietosuojavastaava.

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Tutkimukseen osallistuvan oikeuksista poikkeaminen on tarpeen ja perusteltua, jos tutkimuksella on yleisen edun mukaiset tarkoitukset ja tutkimukseen osallistuvan oikeudet todennäköisesti estävät tarkoitusten saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti ja tällaiset poikkeukset ovat tarpeen näiden tarkoitusten täyttämiseksi.

Rekisteröidyn oikeuksista ei poiketa tässä tutkimuksessa

Seuraavista rekisteröidyn EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisista oikeuksista tullaan todennäköisesti poikkeamaan tässä tutkimuksessa:

- Rekisteröidyn oikeus saada tietoa henkilötietojen käsittelystä (informointivelvoitteesta voi poiketa tieteellisessä tutkimuksessa tietosuoja-asetuksen art. 14 kohdan 5b perusteella, jolloin tulee tehdä tietosuojan vaikutustenarviointi)
- Rekisteröidyn oikeus tarkistaa itseään koskevat tiedot
- Rekisteröidyn oikeus tietojensa oikaisemiseen
- Rekisteröidyn oikeus käsittelyn rajoittamiseen
- Rekisteröidyn oikeus vastustaa henkilötietojensa käsittelyä

Perustelut rekisteröidyn oikeuksista poikkeamiselle:

Seuraavat suojatoimet on toteutettu tässä tutkimuksessa, jotta tutkimukseen osallistuvan oikeuksista voidaan poiketa:

- Henkilötietojen käsittely perustuu tutkimussuunnitelmaan.
- Tutkimuksella on vastuuhenkilö tai siitä vastaava ryhmä.
- Henkilötietoja käytetään ja luovutetaan vain historiallista tai tieteellistä tutkimusta taikka muuta yhteensopivaa tarkoitusta varten sekä muutoinkin toimitaan niin, että tiettyä henkilöä koskevat tiedot eivät paljastu ulkopuolisille.
- Tutkimuksessa käsitellään ns. arkaluonteisia tietoja ja siitä on tehty vaikutustenarviointi, joka on toimitettu tietosuojavaltuutetun toimistoon ennen käsittelyn aloittamista.